

2016-09-01

GEOGRAFIA KLASA I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

SZKOŁY BENEDYKTA

PODSTAWA PROGRAMOWA PRZEDMIOTU GEOGRAFIA

IV ETAP EDUKACYJNY

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.
- II. Formułowanie i weryfikowanie hipotez dotyczących problemów współczesnego świata.
- III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Współczesne problemy demograficzne i społeczne świata. Uczeń:

- 1) wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej; formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie;
- 2) charakteryzuje główne procesy demograficzne (fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego) na przykładzie całego świata i poszczególnych kontynentów;
- 3) klasyfikuje migracje, podaje ich przyczyny i ocenia skutki tego zjawiska; charakteryzuje współczesne kierunki emigracji Polaków i czynniki wpływające na atrakcyjność niektórych państw dla imigrantów;
- 4) wyjaśnia zróżnicowanie procesów urbanizacji na świecie; opisuje procesy tworzenia się aglomeracji miejskich oraz ich formy;
- 5) identyfikuje i wyjaśnia procesy wzrostu liczby ludności oraz ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata (np. poznaje przyczyny powstawania dzielnic nędzy, wzrostu przestępczości, degradacji środowiska przyrodniczego, problemów komunikacyjnych);
- 6) wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego (np. wyjaśnia rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości w państwach Azji Południowo-Wschodniej).

2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Uczeń:

- 1) klasyfikuje państwa na podstawie analizy wskaźników rozwoju społecznego i gospodarczego; wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe) i podaje przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społecznego i gospodarczego regionów świata;

- 2) ocenia i projektuje różne formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym kryzysem (klęskami ekologicznymi, wojnami, głodem);
- 3) opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne;
- 4) wyjaśnia, z czego wynikają różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie (uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej);
- 5) opisuje zmiany w funkcji obszarów wiejskich na wybranych przykładach (np. w Unii Europejskiej, w regionach turystycznych państw rozwijających się); potrafi wyjaśnić szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców poszczególnych regionów, wynikające z procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich;
- 6) charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie (w wyniku procesów wylesiania i zalesiania) i podaje przykłady gospodarowania zasobami leśnymi (pozytywne i negatywne);
- 7) charakteryzuje cechy gospodarki morskiej i podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego oraz zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich;
- 8) charakteryzuje i ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie; dokonuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem”;
- 9) wyjaśnia, na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- 10) przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii i podaje przykłady jego lokalizacji na świecie; poznaje nowe funkcje ośrodków przemysłowych i nowe formy przestrzenne – technopole, klastry i dystrykty przemysłowe;
- 11) charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie; wyjaśnia, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków; identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego;
- 12) ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym;
- 13) wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów; wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów;

- 14) podaje przykłady procesów globalizacji i ich wpływu na rozwój regionalny i lokalny;
- 15) wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata;
- 16) wyjaśnia na wybranych przykładach (w skali lokalnej, regionalnej i globalnej) przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne.

3. Relacja człowiek – środowisko przyrodnicze a zrównoważony rozwój. Uczeń:

- 1) formułuje problemy wynikające z eksploatacji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych; potrafi przewidzieć przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny i skutki zakłóceń równowagi ekologicznej;
- 2) charakteryzuje obszary niedoboru i nadmiaru wody na świecie i określa przyczyny tego zróżnicowania (w tym zanieczyszczenia wód); przedstawia projekty rozwiązań stosowanych w sytuacjach braku lub niedoborów wody w różnych strefach klimatycznych;
- 3) rozróżnia przyczyny zachodzących współcześnie globalnych zmian klimatu (ocieplenia globalnego) i ocenia rozwiązania podejmowane w skali globalnej i regionalnej zapobiegające temu zjawisku;
- 4) wykazuje na przykładach, że zbyt intensywne wykorzystanie rolnicze gleb oraz nieumiejętne zabiegi agrotechniczne powodują w wielu częściach świata degradację gleb, co w konsekwencji prowadzi do spadku produkcji żywności, a w niektórych regionach świata do głodu i ubóstwa;
- 5) wskazuje na przykładach pozaprzyrodnicze czynniki zmieniające relacje człowiek – środowisko przyrodnicze (rozszerzanie udziału technologii energooszczędnych, zmiany modelu konsumpcji, zmiany poglądów dotyczących ochrony środowiska).

Opis założonych osiągnięć ucznia

Wiedza:

- uczeń potrafi wskazać obszary o dobrych i trudnych warunkach do zamieszkania przez ludzi, zna prawidłowości mające wpływ na rozmieszczenie ludności na świecie;
- uczeń zna i rozumie główne procesy demograficzne, poprawnie posługuje się pojęciami: eksplozja demograficzna, przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty;
- uczeń przedstawia podział migracji według różnych kryteriów, potrafi ocenić skutki migracji, potrafi scharakteryzować migracje Polaków;
- uczeń rozumie proces urbanizacji i zna typy urbanizacji, potrafi wyjaśnić zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, poprawnie posługuje się pojęciami: aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna, megalopolis;

- uczeń potrafi wskazać skutki ekspansji przestrzennej wielkich metropolii dla środowiska i społeczeństw;
- uczeń potrafi omówić zróżnicowanie kulturowe ludności świata, potrafi omówić wpływ kultury i tradycji na rozwój państw;
- uczeń potrafi sklasyfikować państwa pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- uczeń zna różne formy pomocy międzynarodowej oraz potrafi dokonać oceny tej pomocy;
- uczeń przedstawia główne obszary rolnicze świata (główne obszary upraw i chowu zwierząt);
- uczeń potrafi wyjaśnić zróżnicowanie wyżywienia ludności świata, potrafi wskazać możliwości pomocy państwom z problemem wyżywienia ludności, rozróżnia pojęcia głód ilościowy i głód jakościowy;
- uczeń potrafi opisać zmiany zachodzące w funkcji obszarów wiejskich na wybranych przykładach, wyjaśnia szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców wynikające z przemian na wsi;
- uczeń omawia zróżnicowanie zalesienia na świecie, zna przykłady pozytywnego i negatywnego gospodarowania zasobami leśnymi;
- uczeń zna cechy gospodarki morskiej i przykłady wykorzystania oceanu światowego, potrafi wskazać zagrożenia wynikające z nadmiernej eksploatacji zasobów morskich;
- uczeń potrafi scharakteryzować strukturę wykorzystania surowców energetycznych na świecie, potrafi wskazać głównych producentów energii elektrycznej na świecie, poprawnie posługuje się pojęciami: odnawialne i nieodnawialne źródła energii, konwencjonalne źródła energii i alternatywne źródła energii;
- uczeń potrafi scharakteryzować zmiany zachodzące na rynku pracy, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- uczeń potrafi omówić przemysł wysokiej technologii – cechy, lokalizację, ośrodki przemysłu wysokiej technologii;
- uczeń potrafi omówić znaczenie rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego i dla gospodarki państw, potrafi scharakteryzować wybrany region turystyczny świata, zna preferencje turystyczne Polaków;
- uczeń rozumie rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych, potrafi dokonać oceny poszczególnych środków transportu, rozumie zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów;
- uczeń rozumie proces globalizacji, potrafi wskazać pozytywne i negatywne skutki globalizacji;

- uczeń potrafi wyjaśnić zmiany na politycznej mapie świata;
- uczeń potrafi wskazać przykłady procesów integracyjnych na świecie oraz określić ich skutki;
- uczeń rozumie problemy wynikające z nadmiernej eksploatacji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych; zna przyczyny i skutki zakłóceń równowagi ekologicznej;
- uczeń wskazuje obszary niedoboru i nadmiaru wody na Ziemi, potrafi podać przyczyny tego zróżnicowania;
- uczeń zna przyczyny współczesnych zmian klimatu, szczególnie globalnego ocieplenia; potrafi wskazać skutki zmian klimatu oraz propozycje działań zapobiegających temu zjawisku;
- uczeń potrafi wskazać przyczyny degradacji gleby, potrafi określić przyczyny i skutki procesu pustoszenia;
- uczeń potrafi wskazać pozaprzyrodnicze czynniki zmieniające relacje człowiek – środowisko;

Umiejętności:

- Uczeń potrafi pracować samodzielnie, dotyczy to między innymi umiejętności wyszukiwania, selekcji i analizy informacji. Posługuje się zasobami biblioteki szkolnej i innymi, np. stron internetowych, wiedzą pochodzącą z własnego otoczenia, np. z radia, telewizji, od rodziców itp.
- Uczeń potrafi współpracować w grupie, potrafi uzasadnić swoje stanowisko w dyskusji.
- Uczeń potrafi wypowiedzieć się na dany temat, potrafi dokonywać oceny zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej, potrafi wskazać propozycje rozwiązań różnych problemów w skali lokalnej i globalnej.
- Uczeń potrafi sprawnie posługiwać się mapami, danymi statystycznymi, diagramami itp.